

De 16
en andere rijke teksten
VOOR OKAN

© 2023 - Wablief

Frederik de Merodestraat 27

2800 Mechelen

www.wablief.be

boeken@wablief.be

Vormgeving: Merel Van Meurs

Druk: Wilco bv.

Illustratie op de cover: Flore Deman

Dit boek is ook beschikbaar als luisterboek.

Dit boek kwam tot stand in samenwerking met het ministerie en het departement Onderwijs van de Vlaamse overheid, in het kader van het Leesoffensief.

Rijke teksten voor OKAN

Wablieft verzamelde voor dit project meer dan 50 nieuwe rijke teksten, in eenvoudig Nederlands, voor jongeren in OKAN-klassen. Dat deden we met steun van de Vlaamse overheid, in het kader van het Leesoffensief. Nog meer rijke teksten vind je op de website rijketeksten.org van de Taalunie.

Dit boek is een deel in een reeks van vijf boeken. Enkele teksten van dit project vind je enkel online. Bij alle verhalen en teksten van dit project hoort lesmateriaal. De teksten en het lesmateriaal kan je gratis downloaden. Alle info vind je op wablieft.be/OKAN

Wablieft dankt het ministerie en het departement Onderwijs van de Vlaamse overheid voor de kans om dit project te mogen realiseren. En natuurlijk ook iedereen die meewerkte: alle auteurs, illustratoren, iedereen die lesmateriaal maakte en de leden van de stuurgroep.

Vlinders

Evvy Danckers

Zaag

Ik zit nog niet lang in mijn nieuwe klas. Drie maanden ben ik nu in België. Het leven was hard in mijn land. Ik ging niet veel naar school. School is daar alleen voor jongens.

Naar deze school mag iedereen. De juf noemen we bij haar voornaam: juf Gitte. Ze is heel lief. Ze wordt nooit boos. Ze slaat niet. Slaan en vechten mag niet, zegt juf Gitte. Dat vind ik raar. Wat moet ik dan doen als ik boos word? Maar ik spreek juf Gitte niet tegen. Ik heb veel respect voor haar. In mijn klas zitten jongens en meisjes samen. We zijn allemaal nieuw in België. We leren Nederlands. Die taal is lastig. De letters zien er vreemd uit. En veel woorden klinken erg raar. Vandaag leren we over klussen in huis. We staan rond de bank van juf Gitte. Er liggen spullen op om mee te werken. 'Gereedschap' noemt juf Gitte het. Eén voor één mogen we naar iets wijzen. Juf Gitte leert ons de woorden. Ik let goed op. Want later wil ik werken met mijn handen. Dat doe ik graag.

‘Dit is een hamer,’ zegt juf Gitte. ‘Dit is een zaag.’
‘En die?’ wijs ik.
‘Dat is een schroevendraaier,’ zegt juf Gitte.
‘Een wat?’ lacht Youssef.
‘Een schroe-ven-draai-er,’ zegt juf Gitte nog eens.
Ze spreekt het woord traag uit.
‘*Sjroo... Sroe... Sreuwendroeiaar,*’ probeert
Youssef.
Iedereen lacht.
‘Schrrr,’ zegt juf Gitte.
‘Schrrr,’ doen we haar na.
‘Schroe-ven-draai-er,’ zegt ze dan.
We proberen allemaal om het woord te zeggen.
Het lukt niet. We lachen. Nederlands heeft rare
woorden. Mijn tong raakt ervan in de knoop.
‘Probeer jij eens,’ zegt juf Gitte tegen me.
Ik wil niet. Als anderen met me lachen, word ik
boos. Als ik boos ben, ga ik vechten. Als ik vecht,
krijg ik problemen. Dat wil ik niet. Ik ben graag
op deze school. Ik wil geen problemen.
Ik kijk naar de grond en dan snel naar de
anderen. Layla staat naast me. Ze glimlacht.
‘Komaan. Je kunt het,’ zegt ze.
Ze geeft me een duwtje.
‘Dit is een zaag,’ zeg ik, terwijl ik de zaag neem.
Ik grijns breed. Layla lacht. Ik word blij als Layla

lacht. Ze kijkt in mijn ogen. Dat voelt raar. De bel gaat. Snel loop ik de klas uit.

Turnles

Voor de turnles moeten we andere kleren aandoen: een short en een T-shirt. Alle jongens moeten zich samen omkleden, in één kamer. Dat wil ik niet. Daarom neem ik mijn sportkleren nooit mee. Meester Rik vindt dat een groot probleem. Soms mag ik niet meedoen met de les. Dat vind ik jammer. Maar ik doe alsof ik het niet erg vind.

Meester Rik vraagt vaak waarom ik mijn kleren niet mee heb.

‘Vergeten,’ zeg ik dan.

Of ik haal mijn schouders op. Meester Rik zou het niet begrijpen. Hij is anders. Hij weet niets over mijn leven en mijn land.

Vandaag mag ik wel meedoen. We spelen badminton. Het is mijn eerste keer, maar het lukt goed. Ik sla het pluimpje elke keer over het net. Ik maak veel punten.

Het derde spel speel ik tegen Layla. Ze is niet goed in badminton. Ze kan het pluimpje niet raken.

‘Help haar, Taher,’ zegt meester Rik tegen me. Hij heeft het druk. Bij veel leerlingen lukt

badminton niet zo goed. Hij moet overal helpen.

‘Zo moet het,’ zeg ik tegen Layla.

Ik doe het voor. Layla kijkt. Ze staat aan de andere kant van het net. Ze probeert het nog eens. Het lukt weer niet.

‘Wacht,’ zegt ze. ‘Ik kom naar jou.’

Ze loopt om het net heen, naar mijn kant. Zij draagt wel sportkleden. Het is vreemd, een meisje met blote benen en blote armen. Layla is mooi.

Ik durf haar niet aan te kijken. Snel pak ik een pluimpje. Ik toon haar nog eens hoe het moet.

Layla probeert het opnieuw en opnieuw. Het lukt niet, maar ze wordt niet boos. Ze lacht.

‘Ik ben dom,’ zucht ze.

‘Jij bent niet dom,’ zeg ik. ‘Jij bent heel slim.’

‘Vind je dat?’ vraagt ze.

Ik kijk naar de grond en knik.

‘Waarom kijk je nooit naar mij?’ vraagt ze.

‘Dat is niet waar,’ zeg ik.

Even kijk ik haar aan. Ik zie lichtjes in haar ogen.

Haar ogen zijn mooi en groot en bruin. Haar lippen zijn rood.

‘Jij kan heel goed sporten,’ zegt Layla.

Ik vind het fijn dat ze dat zegt. Ik voel me goed.

‘Je lacht,’ straalt Layla. ‘Dat doe je bijna nooit. Je moet meer lachen.’

‘Waarom?’ vraag ik.

Ik kijk haar terug even aan.

‘Gewoon. Het is mooi. Jij bent mooi,’ zegt ze.

Layla wordt rood. Mijn buik voelt raar. Ik pak vlug mijn racket en een pluimpje.

‘We moeten spelen,’ zeg ik. ‘Meester Rik kijkt.’

Wiskunde

Wiskunde is stom, en moeilijk. Juf Gitte doet een hele uitleg over getallen. Ik begrijp er niks van.

We moeten oefeningen maken, maar het lukt me niet. Ik tik met mijn potlood op mijn blad. Ik denk aan thuis. Aan mijn familie. Ik ben alleen in België. Ik woon in een asiel-centrum met veel andere mensen. Ik mis mijn oude huis.

‘Waarom maak je geen oefeningen?’ vraagt juf Gitte.

Ik haal mijn schouders op.

‘Begrijp je wat je moet doen?’ vraagt ze.

‘Ja,’ zeg ik, want ik wil niet dat ze me dom vindt.

‘Kijk,’ wijst juf Gitte.

Ze doet een paar oefeningen voor. Dan doen we er één samen. Het lukt een beetje. Dan roept Hakim haar, en is ze weg. Alleen kan ik het niet. Ik leg mijn potlood neer en zucht.

‘Mag ik samenwerken met Taher?’ vraagt Layla aan juf Gitte.

De juf kijkt verbaasd van Layla naar mij. Ik haal mijn schouders op, en doe alsof het me niet kan schelen. Maar ik hoop dat het mag.

‘Ja hoor,’ zegt juf Gitte.

‘Olala!’ roept Youssef, als Layla naast mij komt zitten.

Layla’s vriendinnen doen mee. Ik kijk boos naar hen. Layla vindt het allemaal niet erg. Ze zet haar stoel vlak naast de mijne. Haar arm raakt die van mij. Zo dichtbij is ze. Ik kan niet goed ademen.

‘Ik vind wiskunde leuk,’ zegt Layla.

Al haar oefeningen zijn al klaar. Ik leg mijn hand op mijn lege blad. Ik schaam me.

‘Mag ik eens kijken?’ vraagt ze.

Ik schud nee.

‘Waarom niet?’ vraagt ze.

Ik zwijg.

‘Zal ik je helpen?’ vraagt ze.

‘Ik ben niet dom,’ zeg ik boos.

Ik schuif mijn stoel opzij. Waarom is Layla naast mij komen zitten? Om me uit te lachen? Ik wil niet samenwerken met haar. Ze kijkt me nerveus aan. Ze weet niet wat ze moet doen. Dan pakt ze

mijn blad. Snel maakt ze alle sommen. Een paar minuten later is ze al klaar.

‘Zo!’ grijnst ze.

Ik kijk haar aan. Ik weet niet waarom ze me helpt.

‘Ben je nog boos?’ vraagt ze.

Ik zwijg en kijk naar de grond. Ze stoot tegen mijn arm.

‘Ik wil graag vrienden zijn,’ fluistert ze.

Ik blijf zwijgen, maar ik duw met mijn voet tegen de hare. Ze duwt terug en schuift haar stoel dichters naar de mijne. Zo zitten we naast elkaar.

We zeggen niets. Ik ben niet meer boos. Ik voel me goed.

‘Schriewedraai,’ zegt ze dan. ‘Schrooiedwaai.’

Ik lach hard. Layla ook.

‘Schrrrr,’ doe ik. ‘Schrrr!’

Ik lach zo hard dat er tranen over mijn wangen lopen. Layla houdt haar buik vast met haar handen. Alle anderen kijken naar ons, maar ik vind het niet erg. Het is lang geleden dat ik nog zo gelachen heb.

Nieuwe plaatsen

Elke maand krijgen we een andere plaats in de klas. Elke keer naast iemand anders. Juf Gitte wil dat we

iedereen leren kennen. Dat we leren samenwerken. Ik zit het liefst achteraan in de klas. Dan zie ik iedereen. En niemand ziet mij. Dat is goed. Nu moet ik vooraan zitten. Alle ogen prikken in mijn rug. De meisjes giechelen veel. Ik denk dat ze mij uitlachen. Ik draai me vaak om en kijk boos naar hen. Ze doen gewoon verder. Ik word erg nerveus van deze plaats. Ik wil naar huis. Morgen kom ik niet naar school. Ik word ziek. Naast mij zit Youssef. Hij praat de hele tijd en maakt domme grapjes. Soms vind ik hem leuk, maar vandaag echt niet. Het is weer wiskunde en ik begrijp er nog steeds niets van. Juf Gitte stelt me een vraag. Ik weet het antwoord niet. Het is stil in de klas. Ik staar naar het bord. De cijfers dansen door elkaar. Ik voel hoe iedereen naar mij kijkt. 'Dertig!' roept Youssef plots luid. 'Dertig!' 'Zwijg!' roep ik. 'Ik moest het antwoord zeggen.' 'Jij wist het niet,' zegt Youssef. 'Jawel!' sis ik. 'Ik wilde net dertig zeggen.' 'Niet waar!' zegt Youssef. 'Jij liegt.' Ik spring recht. Mijn stoel valt om. Ik grijp Youssef bij zijn keel. Mijn andere hand wordt een vuist. 'Taher, stop!' roept juf Gitte. Maar ik luister niet. 'Niet doen!' zegt Layla.

Ze staat naast mij en pakt mijn arm. Ik wil Youssef slaan, maar dan doe ik Layla misschien pijn. Dat wil ik niet. Boos laat ik Youssef los. Ik storm de klas uit. Op de speelplaats ga ik op een bank zitten. Ik verstop mijn gezicht in mijn handen en adem diep in.

‘Gaat het?’ vraagt Layla.

Ze komt naast me zitten.

‘Wat doe jij hier?’

‘Ik mocht van juf Gitte kijken hoe het met je is,’ zegt ze.

Ik zwijg en kijk naar de grond.

‘Wil je praten?’ vraagt Layla.

Ik zwijg.

‘Youssef bedoelde het niet slecht. Hij denkt niet na voor hij iets zegt.’

Ik zwijg.

‘Waarom werd je zo boos?’

Ik zwijg.

‘Zal ik je helpen met wiskunde? Jij hebt mij ook geholpen met badminton.’

Ik zwijg. Layla zucht. Ze staat recht en wil weggaan.

‘Blijf,’ zeg ik.

Ik kijk haar snel even aan. Ze twijfelt.

‘Ik wil graag dat je blijft,’ fluister ik.

‘Goed,’ zegt ze. ‘Ik wil graag blijven.’
Ze komt heel dicht naast me zitten. Onze benen raken elkaar. Ik kijk naar haar. Ze kijkt terug, glimlacht en pakt voorzichtig mijn hand. Haar hand is warm en heel zacht. Hand in hand zitten we naast elkaar tot de bel gaat. De pauze begint. Snel sta ik op en ga naar de toiletten. Layla gaat naar haar vriendinnen.

Afspraak

‘Je mag niet vechten, Taher,’ zegt juf Gitte. ‘Dat weet je.’

Ik knik. Het is middagpauze. Juf Gitte is me komen halen op de speelplaats. We zitten in de klas. De juf kijkt me aan en zegt niets meer. Ze wacht tot ik praat. Dat doet ze altijd. Ik zucht.

Als ik niet praat, mag ik niet weg.

‘Ik wil niet vooraan zitten,’ zeg ik.

‘Waarom niet?’

‘Iedereen kijkt naar mij en lacht met mij.’

‘Niemand lacht je uit, Taher. Je zit in een leuke klas. Iedereen heeft je graag.’

‘Ik wil niet vooraan zitten,’ herhaal ik.

‘Laat ik jou een plaats kiezen? Dan wil iedereen een andere plaats. Dat gaat niet.’

‘Waarom moet u kiezen waar wij zitten? Wij zijn

toch geen kleine kinderen,' mopper ik.

'Ik wil dat iedereen goed kan opletten. Daarom kies ik de plaatsen,' zegt juf Gitte.

Ze zwijgt. Het blijft even stil.

'Ik kan niet opletten naast Youssef,' zeg ik. 'Hij praat te veel. Ik wil een andere plaats.'

Juf Gitte kijkt me aan en lacht.

'Slim bedacht,' zegt ze. 'Weet je wat? Ik stel voor dat we een afspraak maken. Jij mag achteraan in de klas zitten ...'

'Goed,' zeg ik snel.

'Wacht,' zegt juf Gitte. 'Ik ben nog niet klaar. Jij mag achteraan zitten als je meer je best doet voor wiskunde.'

'Wiskunde is stom,' zeg ik.

'Dan blijf je vooraan zitten.'

Ik wil niet vooraan zitten, maar hoe moet ik beter worden in wiskunde? Ik kan het niet alleen en juf Gitte kan me niet altijd helpen. Snel denk ik na.

'Ik doe meer mijn best voor wiskunde, als ik achteraan mag zitten,' stel ik voor, 'en als Layla mij mag helpen.'

'Bedoel je met helpen dat zij jouw sommen maakt?' vraagt juf Gitte.

'Nee, ik bedoel écht helpen.'

Juf Gitte kijkt me aan. Ze glimlacht.

‘Ik zit achteraan naast Layla. En ze helpt mij met wiskunde. Dat is een goede afspraak,’ zeg ik.

‘Jij moet later verkoper worden,’ lacht de juf. ‘Je kunt goed onderhandelen.’

‘Wat bedoelt u?’ vraag ik.

‘Laat maar,’ zegt juf Gitte. ‘Ik ben blij dat Layla en jij vrienden zijn. Zou het kunnen dat je vlinders in je buik hebt, Taher?’

‘Wat zijn vlinders?’ vraag ik.

Ze toont een foto op haar gsm.

‘Ik heb geen beesten in mijn buik,’ zeg ik. ‘In mijn land hebben mensen soms andere beesten in hun buik. Dan worden ze ziek.’

De juf lacht.

‘Vlinders in je buik hebben is een spreekwoord,’ zegt ze. ‘Dat wil zeggen dat je verliefd bent.’

‘Ik ben niet verliefd,’ zeg ik snel. ‘Mag ik weg?’

‘Ja, hoor. Ga maar naar de speelplaats.’

Toets

Vier maanden later zit ik in het midden van de klas. Dat is niet leuk, maar het gaat. Layla zit niet meer naast mij, maar bij wiskunde helpt ze me nog.

Layla is echt slim. Als zij het uitlegt, begrijp ik

het beter. Ze lacht me nooit uit en ze blijft helpen tot ik het kan. Ze is heel lief.

Volgende week begint de vakantie. Dan krijgen we een rapport. Ik wil goede punten halen, want ik wil naar de volgende klas.

‘Overmorgen is er toets van wiskunde,’ zegt juf Gitte. ‘Goed studeren allemaal!’

De bel gaat en iedereen maakt zich klaar om naar huis te gaan.

‘Taher, wacht!’ roept Layla als ik de trap afloop. Ik blijf staan en kijk haar vragend aan. Het voelt niet vreemd meer om haar aan te kijken als we praten. In België doet iedereen dat. Het is niet ongeleefd. Ook niet voor een jongen en een meisje.

‘Wat is er?’ vraag ik.

‘Wil je samen studeren?’

‘Ja, graag. Maar waar?’

Ik wil niet dat ze naar het asiel-centrum komt.

Niemand mag zien waar ik woon.

‘Op woensdag mag je na de middag op school studeren,’ zegt ze. ‘Dan blijven we morgen na de les gewoon hier.’

Ik twijfel.

‘Er zijn bijna geen andere leerlingen,’ zegt Layla.

‘Goed, dan. Tot morgen!’

Snel loop ik weg.

Beesten

Om twaalf uur gaat bijna iedereen naar huis. Van juf Gitte moeten Layla en ik niet naar de computerklas met de andere leerlingen. Wij mogen op de speelplaats blijven.

De zon schijnt. We zitten samen aan een bank. Dicht bij elkaar.

Ik heb moeite om na te denken. Layla draagt een jurkje zonder mouwen. Ik zie haar armen en schouders. Haar blote benen raken de mijne.

Nerveus wiebel ik met mijn voet op en neer.

‘Vind je het moeilijk?’ vraagt ze.

‘Nee,’ zeg ik.

Ik wil niet dat ze me dom vindt. Ik denk hard na, en dan begin ik aan de oefeningen. Layla heeft de hare al af. Ze kijkt naar wat ik schrijf. Ik gluur even opzij. Ze knikt en lacht naar me. Ik werk verder.

Het duurt lang voor ik klaar ben. Met een diepe zucht leg ik mijn potlood op de bank. Ik kijk Layla vragend aan. Ze neemt haar blad en legt het naast het mijne. We vergelijken onze antwoorden. Bijna alles is hetzelfde. Maar drie dingen zijn anders.

‘Hier moet je min doen en geen plus,’ zegt Layla.

‘En deze is tien te weinig. En deze ...’

Ze zwijgt en krabt in haar haar.

‘Deze heb jij juist en heb ik fout,’ zegt ze dan. ‘Je kan het, Taher! Je kan het!’

Layla is superblij. Ze grijpt me vast en knuffelt me. Haar handen liggen op mijn rug. Ze trekt me tegen zich aan. Ik weet niet wat ik moet doen. Niemand heeft me ooit zo aangeraakt. Zelfs mijn mama niet.

Layla laat me los. Ze bloost.

‘Sorry,’ zegt ze.

Ze kijkt naar de grond. Ik zwijg. Zij ook. Het blijft lang stil. We zitten nog steeds heel dicht bij elkaar. Haar been tegen mijn been. Ik duw met mijn voet tegen haar voet. Ze duwt terug. Ze kijkt me aan. Ik kijk haar aan. Haar ogen zijn heel mooi en groot. Haar lippen zijn rood. Ik glimlach breed. Ze kust me op mijn wang. Ik glimlach zo hard dat mijn wangen er pijn van doen.

‘Alles goed?’ vraagt ze.

‘Ja,’ lach ik. ‘Ik heb beesten in mijn buik.’

